

Frits Christensen

Wilbeks dreng

Det danske herrehåndbold-
landsholds historie

Ekstra Bladets Forlag

Indhold

1. Fra skænderier til EM-guld 7
2. Forvandlingen til vindere 17
3. Ulrik Wilbek fravælger politik 24
4. Kasper Hvidt - anfører og ankermand 40
5. Håndboldspillets danske fædre 47
6. Glemte danske medaljer i markhåndbold 53
7. Dansk VM-sølv med svækket hold 57
8. Leif Mikkelsens mange fjerdepladser 67
9. Fredsaktivisten Morten Stig Christensen 80
10. De første legionærer i udlandet 93
11. Anders Dahl-Nielsen - landstræner før klubtræner 99
12. Erik Veje Rasmussens nej til landstrænerjobbet 113
13. Håndboldforbundet mangler en sportsdirektør 122
14. Den olympiske nedtur 127
15. Landsholdsportrætter 2008 138
16. Statistik og mål 182
  - Det danske herrelandsholds deltagelse og placeringer ved OL, VM og EM 182*
  - Landsholdstruppen ved EM og OL 2008 183*
  - Landsholdets trænere 1938-2008 184*
  - Landskamprekordens top-10 185*
  - Danske landsholdspillere i udlandet 1974-2007 185*

Fra skænderier til EM-guld

LANDSTRÆNER ULRIK WILBEKS reaktion var bemærkelsesværdigt afdæmpet efter hans største triumf som chef for landsholdet. Væk var den eksalterede træner i ukontrolleret jubel, der huskes fra de store VM- og OL-triumfer med kvindelands-

7

Dansk herrehåndbold får sin plads i historien den 27. januar 2008 i Lillehammer, på linje med den plads det danske fodboldlandshold indtager den smukke 26. juni-aften 16 år tidligere, i 1992. Det var her på Ullevi i Gøteborg, at fodboldlandsholdet vandt historiens eneste internationale titel - EM-guldet. Taberne dengang i 1992 var de tyske storfavoritter, mens taberne i Lillehammer i Norge hed Kroatien. Lidt paradoksalt måske, idet den danske fodboldtriumf i 1992 kun skyldtes den reservetjans, Danmark fik som følge af det politiske sammenbrud og borgerkrigen i det opløste Jugoslavien, som jo senere bliver splittet op i en række mindre lande, bl.a. Kroatien.

Efter sidste dommerfløjt i Lillehammers olympiske arena strakte træner Wilbeks arme sig mod loftet i det historiske øjeblik. Men løbeturen rundt på banen var behersket og lige så kalkuleret som de guldmedaljer, hans spillere lidt senere skulle få om halsen. Først rettede han en tak til publikum med særlig fokus på det danske hjørne med et par tusinde jublende landsmænd, dernæst uddelte han de individuelle kram til spillerne for veludført arbejde.

Men før det kom så vidt, havde både træneren og det danske hold i Norge været igennem en bemærkelsesværdig udvikling fra et famlende, usikkert og nervøst spillende hold i de to første

Målmand og anfører Kasper Hvidt spillede en afgørende rolle, da EM-guldet blev sikret i Norge med finalesejr over Kroatien. Her ses han med sin guldmedalje, da landsholdet blev modtaget og hyldet på Rådhuspladsen i København af 25.000 tilhængere.

DANMARK

kampe mod Norge og Montenegro til et viljestærkt og sprudlende angrebshold i mellemrunden efterfulgt af et køligt beregnende og mentalt overlegent hold i finalerunden.

10 Personificeret i landstræneren og hans anfører og suveræne målmand, Kasper Hvidt, var det også en løbende udvikling fra et ildevarslende skænderi i fuld offentlighed på banen til en voksende gensidig respekt mellem truppens to største personligheder og professionelle problemknusere. Udefra lignede det en magtkamp mellem håndboldens to intellektuelle, der lige skulle strinte deres territorium af, før de kunne komme videre med det fælles projekt at vinde guld til Danmark.

Med nederlaget på 26-27 til de norske EM-værter fik Danmark ikke den bedste indgang til turneringen. Det norske hold havde endnu engang ført sig frem i EM-optakten som træningsverdensmestre, og for at opnå den optimale start havde nordmændene fået den ekstra fordel at skulle spille de indledende kampe i den lille hal i Drammen, hvor landsholdet aldrig har tabt. Nordmændene fik deres favoritsejr i en kamp, hvor især den hårdtskydende danske back Lasse Boesen med ni mål gav et forvarsel om en flot turnering fra den kant.

Efter den indledning var to sejre mod Montenegro og Rusland et ubønhørligt krav, hvis de danske forhåbninger om EM-succes ikke skulle fortone sig som et fjernt ekko i de norske fjelde. Med 32-24 blev Montenegro løbet over ende uden problemer, og sejren gav den nødvendige ro og selvtillid før den afgørende kamp mod Rusland, der skulle give Danmark to point med i mellemrunden. Det etablerede angrebsspil haltede i de to første kampe, og Ulrik Wilbek chokerede både holdet, medierne og fløjspilleren Lars Christiansen ved at sætte veteranen af til kampen mod Montenegro og satse på Lars Rasmussen. Det affødte en usædvanlig hård reaktion fra Lars Christiansens side rettet mod Ulrik Wilbek.

Men Ulrik Wilbek havde set rigtigt, fordi han tænkte en kamp længere frem end spillerne. Med en svag præstation mod Norge og nul scoringer var der belæg for trænerens dispositioner. Sidegevinsten var en meget tændt Lars Christiansen mod Ruslands tunge spillere, der skulle oversprintes i kontrafasen. Det blev de så rigeligt med dansk sejr på 31-28 efter 18-11 ved pausen. Ikke blot begyndte det etablerede danske angrebsspil at fungere, Lars Christiansen blev også kampens altdominerende figur og topscorer med 13 mål.

Det hørte med i billedet, at Ulrik Wilbek havde haft held med at opbygge et af EM-turneringens bedste forsvar med nøglespillere som Lars Jørgensen og Kasper Nielsen, og i målet viste Kasper Hvidt efter en middelmådig start mod Norge efterhånden den stigende formkurve, der skulle gøre ham til dansk nøglespiller og turneringens bedste målmand.

Men forinden skulle offentligheden blive vidne til et sjældent intermezzo mellem generalen Wilbek på sidelinjen og kaptajnen Hvidt på banen. Under en timeout i det sidste minut af kampen mod Montenegro havde træneren dikteret Kasper Hvidt udskiftet med en ekstra markspiller, så man kunne benytte angrebet til at indøve en teknisk detalje, der kunne blive god brug for senere i turneringen. Men da danskerne kom i angreb, nægtede Hvidt at forlade banen. Det blev han naturligvis bebrejdet af Wilbek i skarpe vendinger, hvorefter det udviklede sig til et hidsigt skænderi for åben skærm, netop som kampen blev fløjtet af. Kasper Hvidt undskyldte sig med, at han under den pågældende timeout havde stået lidt uden for klyngen og ikke havde hørt aftalen om, at han skulle lade sig udskifte med en ekstra markspiller.

En så dramatisk episode på det vindende danske hold fik naturligvis de danske medier til at spekulere i intern uro i truppen før den afgørende kamp mod Rusland. Lars Christiansens

kritik af Ulrik Wilbeks dispositioner sad stadig frisk i hukommelsen, og medierne begyndte nu at skrive om direkte magtkamp mellem træneren og anføreren som optakt til Ruslandskampen. Disse insinuationer blev dog manet i jorden af begge involverede parter, og på pressemødet henvendte Kasper Hvidt sig direkte til Ekstra Bladet med en melding om, at han ville boykotte avisen, hvis man fortsatte med at spekulere i en magtkamp mellem ham og Wilbek.

12

Interessant i den forbindelse var det, at det var den tidligere landsholdsspiller Klavs Bruun Jørgensen, der i sin rolle som gæsteskrivent for Ekstra Bladet under EM-turneringen havde brugt udtrykket »magtkamp« i en i øvrigt meget kritisk vurdering af det danske landsholds to første kampe i Norge. Klavs Bruun Jørgensen havde af private grunde (mere tid til familien med hans og Rikke Hørlykkes første barn) selv meldt fra til landsholdet og fastholdt sit nej i 2007, da Ulrik Wilbek gav ham en ekstra chance for at ombestemme sig. Et uddrag af Klavs Bruun Jørgensens kommentar efter Montenegro-kampen lød således:

»Mit sidste indtryk fra oplevelserne i Drammen er selvfølgelig det åbenlyse skænderi mellem Ulrik Wilbek og Kasper Hvidt. Det er klart, at de udadtil straks forsøgte at lægge låg på episoden, men jeg vil gerne advare mod bare at lade den gå i glemmebogen. Når en af holdets spydspidser og træneren ryger i clinch, er det værste, man kan gøre, at undervurdere situationen. Det ligner en decideret magtkamp, og luften mellem Wilbek og Hvidt skal cleares i alles påhør. Hvis det ikke sker - eller allerede er sket, når disse linjer læses - vil seancen sidde i baghovedet på alle med stor risiko for at brede sig.«

Klavs Bruun Jørgensen mente også, at det store forventningspres hvilede lidt for tungt på de danske spilleres skuldre efter de to første kampe, der var præget af usikkerhed og frustrationer og et meget uorganiseret angrebsspil, hvor ingen havde

en klar idé om, hvad der skulle ske. Wilbek blev opfordret til at gøre op med sig selv, hvilken opstilling han stolede mest på.

»Landstræneren har søgt og søgt efter den rigtige formation. Udskiftningen har været for voldsom, og nu må han altså beslutte sig. Det er vel kun naturligt, at jeg har holdt ekstra godt øje med tingenes tilstand på min egen gamle position som højre back. Jeg håber stadig på Kasper Søndergaard med de mange kvaliteter. Men han har været syg op til EM og er i forvejen en meget spinkel fyr. Hans statur og fysik gør, at han ikke er i stand til at score tæt på forsvaret, og jeg tror, at en type som Lasse Boesen kunne være et bedre bud på pladsen i fortsættelsen. Han har tidligere spillet højre back i en hel sæson for Kolding, og jeg er overbevist om, at han også kan gøre det på landsholdet. Problemet ved at flytte Boesen er selvfølgelig, at han indtil nu har været holdets bedste som venstre back. Ligeegyldigt hvad Wilbek satser på, får Danmark ingen problemer med russerne.«

Den sidste spådom skulle vise sig at gå i opfyldelse, men set i det lange perspektiv var Klavs Bruun Jørgensens ekspertvurderinger yderst interessante. De danske guldvindere havde næppe sat foden på dansk jord og fortæret pandekagerne på Københavns Rådhus, før Klavs Bruun Jørgensen offentliggjorde sit ønske om at vende tilbage til landsholdet med særlig fokus på at sikre sig en af pladserne på holdet til De Olympiske Lege i Beijing.

Nu var det pludselig Klavs Bruun Jørgensen, der kom under mediernes beskyldning for ikke at tage det sure med det søde, men melde sig tilbage så kort tid før OL-oplevelsen, som danskerne i øvrigt havde kvalificeret sig direkte til med EM-guldet i Norge. Klavs Bruun Jørgensen havde haft en stor sæson på højre back-pladsen for topholdet FC København, og landstræner Ulrik Wilbek ville gerne give ham chancen i nogle testkampe for at gøre brug af hans rutine og stærke skudarm. Med i lands-

trænerens vurdering var også, at Klavs Bruun Jørgensen ofte optræder som højre back og playmaker i én og samme person, hvilket øger fleksibiliteten på holdet.

»Og så føler jeg ikke, at Klavs Bruun Jørgensen melder sig tilbage for kun at være med til det sjove under OL. Han har faktisk også erklæret sig parat til at spille det næste VM i Kroatien, fordi han har fået mere overskud i privatlivet, så han indgår i konkurrencen om pladserne på holdet på lige fod med de øvrige. Og så må man ikke glemme, at han faktisk gik glip af det sjove, for det var guldmedaljerne i Norge,« lød Ulrik Wilbeks logiske konstatering.

14

Efter at danskerne i den tredje kamp under EM havde pelset den russiske bjørn og skabt fornyet optimisme før de tre mellemrundekampe i Stavanger mod Kroatien, Polen og Slovenien, benyttede Ulrik Wilbek sig af lejligheden til at skifte ud i truppen på venstre back-pladsen, hvor reserven Bo Spellerberg kom ind i stedet for det langsomt blinkende fyrtårn Lars Møller Madsen.

Den personalemæssige og taktiske ændring kom ikke til at stå alene, men blev suppleret med en mental forandring hos de danske spillere. Fra at være en solid enhed baseret på et suverænt forsvarsspil foran Kasper Hvidt skiftede spillerne attituder i det etablerede angrebsspil, der pludselig kom til at fungere med Bo Spellerberg som temposætter og sammen med playmaker Jesper Jensen iscenesætter af kanonskytten Lasse Boesen.

Med to meriterende timåls-sejre på 30-20 over Kroatien og 36-26 over Polen skabte landsholdet en eufori hjemme i Danmark, som ikke var set siden Ulrik Wilbeks OL-triumfer med kvinderne, og pligtsejren på 28-23 over Slovenien var nærmest en formalitet på vej mod finalestævnet i Lillehammer.

De mest rutinerede spillere på det danske hold huskede undervejs, hvordan de to gange havde vundet bronze ved EM

i Slovenien 2004 og Schweiz 2006 ved begge gange at slå Kroatien i den afgørende medaljekamp. Men de havde tilsyneladende også lært af semifinalenederlaget til Polen under VM i Tyskland året forinden, og det var måske den største præstation undervejs til semifinalen mod de regerende tyske verdensmestre.

Før semifinalen mod tyskerne var den danske selvtillid så stor, at selv en elendig start med 0-4 ikke formåede at ryste holdet, der kæmpede sig tilbage på de bedste musketerdyder på en dag, da det spillemæssige ikke fungerede ret godt. Lars Christiansen gav en prøve på det mentale overtag, da han i de sidste sekunder i 26-25-sejren scorede på en straffekastdetalje, han aldrig har lavet før.

Værdigheden som topscorer mod tyskerne med seks mål tog Lars Christiansen med sig til finalen, hvor han delte den med Lasse Boesen med syv mål i en intens og nervøst spillet kamp. Efter finalen bekræftede træner Ulrik Wilbek det indtryk, at danskerne hele tiden havde haft kontrol over begivenhederne. Kroaterne er altid farlige, men de var mindst lige så slidte som danskerne, der havde det mentale overskud med på banen efter timåls-sejren over virtuosen Ivano Balic og hans holdkammerater i mellemrunden.

Som landstræner er Ulrik Wilbek ofte blevet rost for sit mod til at afprøve og hente nye talenter ind i truppen, men i Norge var det i høj grad en stamme af rutinerede spillere med erfaring fra tidligere EM og VM, der blev satset på. Og det var vel at mærke spillere fra den generation, som Wilbeks forgænger Torben Winther havde vundet to gange bronzemedaljer med ved EM-slutrunderne i Sverige 2002 og Slovenien 2004.

Fra Torben Winthers EM-trup i 2002 var følgende spillere gengangere i Ulrik Wilbeks EM-trup i Norge: Kasper Hvidt, Lars Krogh Jeppesen, Lars Jørgensen, Lars Christiansen, Joachim

Boldsen, Michael Knudsen, Lasse Boesen og Bo Spellerberg. I EM-truppen 2004 var Boesen og Spellerberg ikke med. Det var til gengæld Kasper Nielsen og Jesper Jensen, der begge var med i Wilbeks trup i Norge.

Det kan med andre ord konstateres, at en stor stamme på ti spillere fra Torben Winther-perioden ikke blot overlevede trænerskiftet til Ulrik Wilbek i 2005, men også har formået at bevare deres status som medaljevindende landsholdsspillere.

16

Til gengæld vil eftertidens dom være klokkeklar: Talentet hos spillerne fik Ulrik Wilbek som ny træner serveret på et fad, men det var Wilbeks vinderinstinkt og veludviklede coaching-gen, der forvandlede potentielle medaljetagere til guldvindere.